

Hajós Médi biznyságtétele e kis könyves-ke segítségével – végre – elérkezett Magyarországra is. Bizonyosak vagyunk felőle, hogy köztünk is sokan lesznek, akik örömmel veszik ezt a biznyságtételt és nem csupán saját építésükre hasznosítják, hanem tovább akarják adni, hogy mások is épüljenek általa. Hajós Médi magyarországi szolgálatának, embertől emberhez, szívvel szívhez forduló esendes missziójának leléteményese, hordozója a Budapest-Klauzál téri református egyházközösség és benne Farkas József lelkipásztor. Ha valaki e kis könyvecskeben foglaltakról további információkat szeretne kapni, vagy hitbéli, illetve lelki-gondozói beszélgetést kíván folytatni, keressen fel levélben vagy telefonon ezen a címen:

Farkas József
ref. lelkipásztor
1077 Budapest, Dohány u. 36.
Tel.: 1422-082

Istentiszteleteinkre is szíves szeretettel várjuk érdeklődő testvéreinket. Minden összejövetelünket a Bpest VIII. Gyulai Pál utca 9. I. emeleten levő gyülekezeti termünkben tartjuk. Ha valakinek Bihlára van szüksége, szívesen ajándékozunk mindenkinek. Ezt a kis könyvecskét ingyen adjuk minden Testvérünknek. Ha valaki adományt küld, azt visszaforgatjuk ebbe a misszióba és további példányokat rendelünk e kiadványból.

Az Úr áldja meg e biznyságtétel magyarországi útját! Szeretettel:

Farkas József

Isten
tenyerébe
véssetten

GPB/05/0092

Isten tenyerébe vésetten

Írta:
Hajós Médi

Fordította:
Dobos János,
a budapesti Skót Misszió ny. ref. lelkesze

ISTEN TENYERÉBE VÉSETTEN

Hajós Méri

Egy Magyarországon és Németországban szolgált zsidókeresztény asszony szokatlannul gazdag és izgalmas bizonyágtétele arról, miként élte túl a holocaustot, és arról a sok csodáról, amelyet átélt, vagy amelynek szemtanúja volt.

Felelős kiadó:
Mezger Frigyes
református lelkipásztor
(Kanada)
Szerkesztette:
Farkas József
ny. református lelkipásztor

Bizonyágtételemet szeretett „lelki leányomnak”, Fischer Mariannának és családjának ajánlom. Ez a család már az én családommá és örömmommé is lett.

EIŐSZÓ

Miként a napnyugta a mai nap elmúlására és a következő nap ígéretére emlékeztet bennünket, éppen úgy életem alkonya nekem is emlékezetembe idézi Urammal és Messiasommal való drága élményeimet, és felelreszti bennem a sóvárgást férjemmel és más szeretteimmel a mennyek országában való egyesülés öröme után.

Azért imádkozom, és szívből azt kívánom, hogy bizonyossággyeveséssel megtudjam mutatni azt, miként vezetett sok éven át erős és szerető kezevel az én Uram, és valamiképpen megtudjam világtítani azt az egyetlen ösvényt, amely Hozzá vezet.

„Mielőtt megérthetnénk, meg kell élnünk életünket.”

Kierkegaard

Egy, az éjszaka közepén eldörtölt puskalövés összezúzta azt a törekény boldogságot, amelyet életem első nyolc éve folyamán ismertem meg. Édesapám, egy nagyra becsült állami szolgálatban álló állatorvos, úgy döntött, hogy atyái Istenségbe vetett hitét a római katolikus állanvallásba történő színlelt áttéréssel nem tagadja meg, hanem inkább maga vet véget életének. Zsidók voltunk. Ez a tény számomra kevéssel jelentett többet annál, hogy láttam édesapámat imádkozni, és nagy ünnepeken a zsinagógába menni. Abban az időben még nem értettem meg az összefüggést halála és zsidósága között. Csak szenvedtem szeretetének elvesztése miatt, melyet anyám mindig is megtagadott tőlem.

Nem voltam megtervezett gyermek. Anyám sohasem fogadta el betolakodásomat már kelően népes családjába. Sohasem kísérte meg elítélkolni azt a tényt, hogy még születésem előtt megpróbált megszabadulni tőlem. Édesapám azonban örült érkezésének. Az ő szeretete és 15 éves Julianna nővérem gondoskodása között mégis élvezhettem gyermekkorom számos boldogító emlékét. Örültem, amikor azt láttam, hogy mosolygó szemű és hosszú bajuszú, állami egyenruhába öltözött édesapám kivitte xilofonját az udvarra, és muzsikálni kezdett kedvenc lovainak. Örültem, ha üdvözölhettem, mikor

fáradtan és szomorúan hazatért Budapestről, és észrevettem, hogy engem meglátva fejrágog az arca. Nem tudtam, hogy a bánatot szenvedélyesen antiszemita főnökének fenyegetései okozták, aki irigylete felelősséggel járó állásáért és találmányaiért.

Életem gyökeresen megváltozott azon a komor novemberi reggelen, amikor nyolcéves gyermekként elvesztettem őt, és azt a biztonságot, amelyet ő nyújtotta számomra. Rémülten meredtem arra a fekete márvány sírkőre, amelybe édesapám nevét vésték bele, és szerettem volna elhajítani a kezemből tartott imakönyvet. Keserűségemben felelősségre vontam Istent: miért vette el tőlem édesapámat.

Isten szeretetének vonzásában

Nem sokkal ezután anyám úgy döntött, hogy menjünk el hazulról, és költözzünk az anyjához Magyarországra felvidékére egy kisvárosba. Idősebb fivérem Budapesten maradt, hogy folytassa tanulmányait, nővérem pedig férjhez ment még abban az évben. Nagyanyám kedves és bölcs asszonynak bizonyult, aki jól megértett engem. Úgy látszott, hogy végül ismét boldog lehetek. Sem az anyám, sem a nagyanyám nem volt nagyon vallásos, mégis zsidó iskolába íratlak be. Ennek az iskolának a tanítója egy hívő zsidó ember volt, akinek a szíve tele volt Isten szeretetével és a Messiás eljövételének élő reményiségével. Az ótestamentumi történetek meglevenedtek előttem, mikor ez az ember

6

beszéli nekünk Istennek az Ő népéhez, a zsidókhöz való hűségéről. Szívem felmelegedett Isten iránt, amikor azokról a hatalmas cselekedeteiről hallottam, amelyekkel kiharozta népét az egyiptomi rabszolgaságból. Megtanultam, hogy Isten örökkévaló szeretettel szerette és szereti népét, és a tenyerébe vésett be bennünket. A pászka napjának megünneplése alkalmával megtudtam, hogy a mi Istenünk szabadító Isten, és ha megbánjuk bűneinket, megbocsát. Zsidó gyermekként boldog gyermek voltam. Abban az időben még nem fogtam fel, hogy az Isten megismerése után való sóvárgásom tulajdonképpen egy újabb példája volt az Ő népe iránt tanusított hűségének.

A világ gyűlöl téged

Bizonyos idő eltelté után anyám úgy döntött, hogy térjünk vissza Budapestre. Itt egy nyilvános iskolába irattak be. Elményeim ebben az iskolában először örömteliek voltak. Hamarosan megtanultam azonban, hogy mi, zsidó gyermekek mások vagyunk, mint a többi gyerekek. Az iskolai év folyamán vallásra is oktattak bennünket. A hitanórák alkalmával a zsidó és a nemzsidó gyerekeket elkülönítették egymástól. Mikor közeledett húsvét és nagypéntek ünnepe, észrevehető változás mutatkozott meg a keresztény gyerekeknek a zsidó gyerekek iránt tanusított magatartásában. Kezdeti mormogásaik, suttoágásaik hamarosan nyíltan és hangosan kimondott gyűlölködő ki-

7

jelentésekké változtak át. Azok a gyerekek, akik barátainkká lettek, egyszer csak elkezdtek „pizkos zsidók”-nak nevezni bennünket. Nem tudtuk, hogy ezeket a gyerekeket arra tanították, hogy a zsidók ölték meg Údvőtőzítjüket, Jézust, és hogy ezért Isten most haragszik rájuk. Életemben ekkor hallottam meg először Jézus nevét. Azok a vadak, amelyekkel a gyerekek illettek minket, zavarba hoztak. A Magyarországon is nővekvő antiszemitizmussal való számos találkozásom közül ez volt az első és legfájdalmasabb.

Az élet nyelve

Az iskola elvégzése után kész voltam arra, hogy állás után nézzek, és segítségére legyek csekély nyugdíjból élő anyámnak. Ismételen az volt az első kérdés, amit feltettek nekem, hogy „milyen vallású? vagyok? Tudtam, hogy válasszon a megbeszélés végét jelentő. Ezért elhatároztam, hogy a saját lábamra fogok állni. Egy gazdag nagybácsim útján hozzájuthattam egy szövöszékhez és elkezdtem szövöszégek szövéssel foglalkozni. Bizonyos mértékben élveztem a sikert, mivel a valódi perzsaszőnyegek ritkák és drágák voltak. Azonban mégsem voltam elégedett. Megtudtam, hogy unokatesivérem angolleckét vesz valakitől. Ellenállhatatlan vágy kerített hatalmába, hogy én is megtanuljak angolul. Időközben a zsidó iskola drága emlékeit és édesapám Istenét az idő homokja lassanként betemette. Bár Istent kihagytam az életemből,

8

Ő nem felejtett el engem. Hűségében arra használta fel a sikerre és az angol nyelv megtanulására való vágyamat, hogy visszavezessen Önmagához, és ugyanakkor felkészítsen az Ő szolgálataira. Ámulatomra anyám hozzájárult angol nyelvtanuláshoz és szerződteget egy idős tanárnótól, aki furcsa kalapot hordott, amelyet sohasem vettem le a fejéről. Előmenetelem az angol nyelv elsajátításában meglepően gyors volt. Hamarosan megnyílt előttem annak a lehetőség, hogy Londonban folytassam tanulmányaimat. Malatt Londonban tartózkodtam, egy olyan családnál laktam, akik vasárnaponként elvittek magukkal a templomba. Megkedveltem ezt az egyszerű templomot, amelyet virágokkal készíttettek elő az isteniszteletra, és amelynek az oltárán egy kinyitott Biblia állott. Még a lelkészre is élvezettel figyeltem. Szívemet napról napra csak a szórakozások foglalkoztatták és az a törekvés, hogy minél több pénzt keressék, és minél előbb önálló, önálló angol tanárnó lehessenek.

Az angol nyelvtanulást folytatása közben történt, hogy összehatalalkoztam egy fiatalemberről, aki szintén angolul tanult. Szerelmesek lettünk egymásba. Visszatértünk Budapestre és összeházasodtunk.

Isten tenyerébe vésetten

A naplár szerint 1938-at írtunk. Az antiszemitizmus, amely gyermekkortomatis meggyötört, most már azzal tenyegteit, hogy el is pusztul.

9

tíja az életemet. A háború szelei kezdtek fújni Németországról Magyarországra. Egyre növekvő aggodalommal ébredtem tudatára annak, hogy zsidó voltom az életembe kerülhet. Ez igazságtalanságnak látszott. Elkezdtem sejtetni valamiféle titokzatos kapcsolatot Istenhez tartozásom – csak azért, mert a zsidó törzsből származom, – és a világ irántam tanusított vak gyűlölete között. Szerettem volna elszökni aytá-
im Istenétől, Izráel Istenétől. Szerettem volna tovább élni bármi áron is. Abban az időben még nem tudtam, hogy hűtlenségem és hitetlenségem sohasem változtatja meg Isten irántam tanusított hűségét és elhívását.

Ezalatt számos zsidó csatlakozott valamelyik keresztény egyházhoz az üldözöttsékektől való megszabadulás reményében. Ez én is jó ötletnek tartottam. Egy formális okmány segítségével kicsúszhatok annak az Istennek a kezéből, aki hű maradt hozzám. Nem számoltam férjem negatív reakciójával, visszahatásával. Férjem egy hívó és kegyes zsidó családból származott, szavai a múltból eredő visszhangként csendültek a fülemben: „Inkább a halált választom, mintsem aytáim hitének feladását.” Szerelmünk nagyobb volt, mint az én felelmem, és megmaradtunk az ő döntése mellett.

Elkezdtünk foglalkozni egyéb lehetőségekkel. A kivándorlást tartottuk a legkedvezőbbnek. Mindketen jól beszéltünk angolul és németül. Ezenkívül férjem még más négy nyelvet is jól ismert. Megélhetésünk külföldön biztosított-nak látszott. Első választásunk Nagy-Britanniá-

ra esett. Ezért elmentem a budapesti Skót Misszióba. Mikor újjamat rátertem a kapucsen-
gőre, nem is sejtettem, hogy ez a lépés egy új fejezetet jelöl és nyitja meg életünknek.

Én választottalak titeket

Egy fiatal, barátságos szemű lelkész fogadott engem a hivatalában. Meglepetésemre akkor is barátságos maradt, mikor kifejtettem előtte, hogy zsidó vagyok, és azt a szándékot, amely engem hozzá vezetett. Abban az időben, mikor a zsidókat már mindenütt megvetéssel és gyűlölettel fogadták, ez az ember nem egy gyáva zsidó nőt látott bennem, hanem inkább egy elveszett juhót, akit Jézus Krisztus, a jó pásztor keres. Hosszú beszélgetés után Knight György hívott, hogy keressem fel ismét, és hozzam magammal a férjemet is. Elmentünk hozzá, bár férjem egy kicsit tartott ettől a találkozástól. Kiváncsi volt, hogy vajon ez a lelkész nem próbálja-e meg átértetni őt. A lelkéssel való beszélgetésünk várakozásunktól eltérőnek bizonyult. Saját vallásunkon kívül semmi más választást nem nyilatkozott ki előtünk. Knight úr Ábrahám, Iszák és Jákób Istenétől beszélt nekünk, aki még mindig hűséges népéhez. Saját háláját is kifejezte azért a tényért, hogy őt, a nemzsidót is elfogadta a mi Istenünk, Izráel Istene, és így ő is részesülhet Izráel lelki gazdagságában. Elmondotta nekünk, hogy Isten az ő népén, a zsidó népen keresztül, szent lelke vezetésével, jelentette ki magát a világnak, és kö-

zölte veitünk az Ő Szent Szavát, amelyet zsidó kezek írtak le: Féjtemre, az istenfélő vallásos zsidóra nagy hatással volt Knight úrnak Istennünk és Isten népe, a zsidók iránt tanúsított magatartása. Életünk folyamán Knight úr volt az első keresztény ember, aki szeretettel és megértéssel közelített hozzánk. Nem kétséges, hogy Isten feláírta előtte Izráel titkát, és örök-kévaló hűségét, szeretetét.

Világosság kezdett derengeni lelki életem sötétségében. Gyermekkorom zsidó tanítójának néhány tanítása jutott újból az eszembe. Jézus nevét először hallottuk a megszokottól egészen különböző módon megemlíteni. Isten elküldötte az Ő Fiát, Jézust, egy zsidó szeméjében, hogy töltse be a pászka bárányról szóló próféciát, amely szerint az Úr az egész világ bűneit reáhelyezte. A kereszti a megbékélítés helye volt, ahol Isten „a tenger mélységébe vetette minden bűnünket” (Mikéas 7:19). Meghallottuk azokat a szavakat is, amelyeket először mondotak el a Jeruzsálemben összegyűlézett zsidóknak a Szentlélek kitöltése után: „Ti vagytok a próféciáknak fiaai... Isten elsősorban nektek támasztotta fel és küldte el szolgáját, hogy megáldjon titeket...” (Csel. 3:25-26).
Mennyire csodálkozunk!

Ahogy egyre rendszerebbek lettek Knight úrnál tett látogatásaink, úgy halványultak el kivándorlási terveink. Tanításában egy új világot fedeztünk fel. Hosszú idő múlva egyik alkalommal Knight úr megérdeklődte férjemtől: „El tudja-e most már ismerni Jézust Izráel megígért

Messiasaként, Isten Fiaként, az ön személyes Megváltójaként?” Féjtem ezt felelte: „Nem, de nagyra becsülöm őt, és a legcsodálatosabb embernek tartom azok közül, akik valaha is éltek, és Izráel legnagyobb prófétájának.” „Helyes,” hangzott az egyszerű válasz, „majd tovább fogok imádkozni magáért.” Ma is nagyon hájás vagyok azért, hogy az Úr megáldta Knight úrnak azt a megértést, hogy egy zsidó szívében egyedül a Szentlélek végezheti el azt a munkát, amely lehetővé teszi, hogy ismerje fel és ismerje el Messiasnak és Úrnak a megfeszített és feláldozott Jézus Krisztust. Pál apostolot olyan világosan megírta ezt: „Mert kegyelemből tartattatok meg, hit általi; és ez nem tőletek van: Isten ajándéka ez, Nem cselekedetekből, hogy senki ne kérkedjék” (Ef. 2:8-9). Nem sokkal ezután következett be, hogy Knight úr imádságaira megérkezett a válasz Istentől. Miután Emil, a férjtem reménytelenül küzdött azért, hogy felül tudjon kerelkedni saját bűnein, végül Jézus nevét hívta segítségül imádságaiban. Isten felelt neki és biztosította őt arról, hogy megszabadult a bűn hatalmától. Jézus személyes Megváltójává lett, és azonnal el is hívta férjemet egyik tanúbizonyságvévőjéül. Ettől kezdve Emmillel együtt vettünk részt a vasárnapi istentiszteleten a Skót Misszióban. Ez jó alkalom volt arra, hogy angol beszédet hallgassunk, mint ahogy arra is, hogy kielégítsük lelki éhségünket.

Nem sokkal ezután a magyarországi Lutheránus egyház által a nők számára rendezett evangelizáción vettem részt. Ott, a szép Balaton-

parton, ahol 160 nővel együtt hallgattam az egyik isentiszteletet, hirtelen rádőbentem, hogy elveszett bűnösként nem vagyok képes megállni a szent Isten jelenlétében. Szemben meghallottam az Úr engem hívó szavát, és bensőmben ezt mondtam neki: „Uram, te letépted lelkemről az álarcot. Most már látom, hogy nincs bennem semmi jó. De hallom szeretetből fakadó hívó szavadat. Azért, ha hajlandó vagy elfogadni engem, amint vagyok, akkor én most átadom magamat a Te kezébe.” Éppen akkor, amikor így imádkoztam magamban, megszólaltak azok a harangok, amelyek a reggeli előadásra hívtak össze bennünket. Ebben az időpontban ugyanis minden reggel mindegyikünk kapott egy arra a napra szóló bibliai üzenetet. Azon a reggelen mohón kezdtem el olvasni a kapott bibliai szöveget. Ezt olvashattam: „És eljegyeztek téged magamnak örök-re...” (Hóseás 2:18). Öröm töltötte be a szívemet. Ez az öröm több mint 45 évig sohasem hagyott el engem, sőt növekedett, miközben Vele együtt mentem át a „fíves legelőkön” éppen úgy, mint „a halál árnyékának völgyén.”

Majdnem közvetlenül ezután bizony be kellett lépniünk a halál árnyékának völgyébe. 1939. november 9-én játszódot le Németországban az az esemény, amelyet „kristályéjszaka”-ként tartottunk meg az emlékezetünkben. Több mint száz zsinagógát és zsidó imaházat borítottak lángba, miközben az utcára dobált szent iratokkal, a tórákat és az írásokat a sántái gyűlöletből megszálított náciák összetaposták. A zsolnári-

val mi is csak azt tudtuk szemünket kislírva kiáltani: „Szent helyed lángba borították; neved hajlékat földig megfertőztették... Felgyújtották Istennek minden hajlékait az országban” (Zsolt. 74:7-8). A holocaust, a tömeges emberáldozat a sántán erőfeszítése volt abból a célból, hogy eltörölje a föld színeről a zsidókat, Isten valóságos voltának látható tanúbizonyosságát.

„Ha nem az Úr az, aki velünk volt, mikor ránk támadtak az emberek: Akkor elevenen nyeltek volna el minket...” (Zsolt. 124:2-3).

Hitler sántái mérge hamarosan Magyarországon is szétszóródott. Itt a zsidókat könnyen felismerték arról a nagy sárga dávidcsillagról, amelyet kénytelenek voltunk viselni, és így minden nehézség nélkül estünk prédául ellenségeink kezébe. Sokan azok közül, akik jó kezesztyűneknek gondolták magukat, most alkalmat kaptak arra, hogy bebizonyítsák Isten iránt való elkötelezettségüket. A sárga csillaggal, amely rá volt varrva mindazon zsidók öltönyére, akik mellett elmentek az utcán, Isten mindegyiküket megkérdézte: „Ezek alkotják az én népemet és én azt mondtam róluik, hogy megáldom azokat, akik megáldják őket, és megátkozom azokat, akik megátkozzák őket. Vajon ti megáldjátok vagy megátkozzátok-e őket?” Eszembe jutnak azoknak az arcvonásai, akik ránk tekintettek Budapesten utcáin. Néha, olyan szégyenkezve fordították el rólunk a tekintetüket. Mások nyílt gyűlölettel néztek ránk. Valóban hihettek ezek az emberek Jézusban,

aki mi csak a minap tanultunk meg szeretni, és akiben elkezdtünk bízni?

Volt azonban sok tanúbizonyítévo nem-zsidó keresztény, akik ellent mertek mondani Hitlernek még uralma tetőfokán is. Eszembe jut egy prédikáció, amelyet akkor hallottam, mikor a sárga dávidsillagot viselve ütem egy templomban. A prédikátornak volt bátorsága ahhoz, hogy prédikációjában ilyen kijelentést tegyen: „Hitler elveszett ember, mert „Isten szeme fényét”, a zsidókat támadta meg.” (De bátor hitvalló keresztényeket is megámadott Hitler, mert a kereszt győzelmének ezek voltak a látható tanúbizonyítévoi.)

Hitler valóban elveszett ember volt, de nem addig, míg 6-millió zsidót le nem gyilkoltatott, akik között sokan bébiok, gyermekek voltak. A kisfiúk zsidó voltát könnyen felismert, mert körülmetéltek voltak. Halálra ítélték őket, mert az örökkévaló szövetség jelét hordozták testükön. Isten alkalmat adott nekünk arra, hogy ezen gyermekek némelyikét megmenthessük. Az egyik ilyen fiúcska, Karcsi, féjtem egyik barátjának a gyermeke volt. A család többi tagja másutt bujt meg. A nyolcéves kisfiú lelkesen reagált az evangéliumra, amit bibliaóráinkon hirdettek. Ragyogó bizonyítévoje lett az Úrnak. Buzgón hivatgatta angolt tanuló zsidó tanítványaimat a bibliaórákra. Kevéssel azelőtt, hogy egybetereteltek bennünket a zsidó gettó házába, Karcsit a szülei vidéki rokonaihoz költöztették abban a reményben, hogy náluk nagyobb biztonságban lesz. Nem sokkal ezután

azonban Eichmann halálvonatai elkezdtek kiűrtetni azokat a vidéki táborokat, amelyekbe a zsidókat gyűjtötték össze. Olyan helyekre szállították őket, mint amilyen például Auschwitz is volt. A háború után megtudtuk, hogy a kis Karcsit is sok más gyermekkel együtt elevezen dobták a tűzbe és égették halálra.

Megmentve ... megmenteni

Csodálatos módon az Úr megőrzött bennünket az Auschwitzba való deportálástól, és megvédett bennünket zsidó testvéreink mentése közben is. A svéd Vöröskereszt és nagykövetség útján mentesítőkormányokat, papirokat tudtunk szerezni zsidók számára, hogy ezek segítségével megőrizzük őket a deportálástól. A mentesítők papírok megszerzése zsidók számára azonban életünket veszélyeztető feladat volt. Bár természetemnél fogva gyáva voltam, az Úr mégis természetfeletti bátorsággal ajándékozott meg. Egyszer, amikor éppen ilyen mentesítők papírok szállításával foglalatoskodtam, elfogott egy náci, és bevitt a főhadiszállásra. Csak két lehetőség maradt számomra! Az azonnali kivégzés vagy a deportálás. A borzalomnak e pillanatában úgy éreztem, hogy nagy nagy erőt kaptam felülről, és rákijáítottam az őrrre: „Ember, magának engem el kell eresztetnie innen!” Meglepetésemre az Úr nyilvánvalóan annyira összezavarta ezt az embert, hogy így üvöltött rám: „Menjen!” Csodálkozva azon, hogy vajon álom volt-e ez valóság, kitán-

torogtam a halálnak arról a helyéről. Az Úr megtartott engem. Megtartott azért, hogy bizonyosságot tegyek hűségéről.

Nagy szükségünk volt olyan otthonokra, ahol a gyermekek és a kisgyermekes anyák, akik túlélték a háborút, menedéket találhattak. A J6 Pásztor Misszió megnyitott néhány ilyen otthont. Az egyik otthon gondozásával a férjemet és engem bíztak meg. A kétségbeesett emberek száma ebben az otthonban, – amely egy svéd Vöröskeresztes, jelöletlen házban talált menedéket, – hamarosan 150-re növekedett. Felfedezése egyet jelentett volna a biztos halállal. A körülöttünk fekvő házakat már mind kiürítették, és lakóikat agyonlőtték, behajították, -dobták vagy -lőtték a jeges Dunába. Az Úr azonban megvédelmezett bennünket, miközben mi a sötét légtalami pincében gyertyafény mellett az Ő szavait hirdettük.

A megbocsátás áldása

A háború sötét féltelgei lassanként elvonultak és az élet némileg visszatért kialakult normális rendjébe. Egy sötét felhő azonban továbbra is ott rejtőzködött szívem mélyén. Anyám, aki most velünk lakott, nem kifogásolta új hitünket, de a maga számára nem fogadta el.

Bár évek óta hirdettem az evangéliumot, hosszú ideig nem fogtam fel, hogy én voltam az, aki eltorlaszoltam anyám útját. Nem tudtam így-

zán megbocsátani neki azért a visszatámasztásért, eltaszításért, amelyben engem részestett, és amelyről én gyermekként bizony nagyon sokat szenvedtem. Olyan volt ez az érzés közötünk, mint valami sziklafal. Egyik hűsvét előtti éjjel egy kedves zsidó hívő testvérem, aki velünk lakott családjával együtt, szembesített engem ezzel a kérdéssel. Tudtam, hogy nem járulhatok az Úr asztalához a következő reggel, ha nem megyek oda anyámhoz, és nem kérem meg, hogy bocsásson meg nekem. Egész éjjel küzdöttem önmagammal, miközben férjem és a barátunk imádkoztak értem. Reggelre azonban megkaptam az Úrtól az erőt ahhoz, hogy odamenjek az anyámhoz, és elkérjem tőle bocsánatát az éveken át vele szemben tanúsított minden szeretetlenségemért. Mikor kinyitottam az ajtót, anyám odarohant hozzám és könnyek között ölelt magához. „Meg tudsz nekem bocsátani?” – kérdezte, és könnyezve én is csak ezt tudtam válaszként mondani neki: „Anyám, meg tudsz nekem bocsátani?” Megfordulva azt lártam, hogy férjem és a barátunk ott állanak az ajtóban. Világosan látszott rajtuk, hogy teljesen megrendítette őket az, ami történt. Abban az órában anyám egy új szívet kapott, újonnan született és az én drága szerető édesanyámmá lett 70 éves korában. Olyan valami volt ez, amit csak az Úr tudott megtenni. Igen, mert egyedül az Úr tudja meggyógyítani az összetört szívet, és egyedül az Úr tud új kezdetet adni mindenkinek a megbocsátás útján.

Rövid idővel ezután véletlenül meghallottam egy az édesanyám és egy fiatal zsidó hívő leányka között lefolyt beszélgetést. A tízéves kislány többek között ezt mondotta: „Olyan jó tudni, hogy a néni szereti a mi Urunkat. De miért várt erre olyan sokáig?” Édesanyám könnyek között ezt válaszolta neki: „Szerettem volna, ha valaki elhozza nekem ezt a csodálatos jó hírt, mikor olyan fiatal voltam, mint amilyen fiatal te vagy most. Mennyire más lett volna akkor az életem!” Igen, nagyon jól tudtam, hogy milyen nagy különbséget jelentett volna ez számára és természetesen az én életem számára is, és utóljára, de nem utolsósorban az édesapám számára, ha előbb érkezett volna el hozzánk az evangélium.

Évekkel később tanúja lehettem édesanyám dicsőséges hazamenetelének. Julianna nővéremmel együtt behívtak a kórházba, mert nyilvánvaló volt, hogy édesanyánk már csak néhány óráig élhet még itt, ezen a Földön. Az orvos beszélt nekünk édesanyánk küszöbön álló haláláról, mikor ott álltunk ágya mellett. Édesanyánk csendesen fektült a kórházi ágyon. Szemei csukottak és besüllyedtek voltak. Arca már magán hordozta a halál felismerhető jeleit. Hirtelem, anélkül, hogy szemeit kinyitotta volna, elkezdett beszélni. „Világosság...” – mondotta, és néhány pillanat múlva így folytatta: „Az Úr érkezik. Végy már magadhoz. Miért tart ez olyan sokáig?” Ezekben a szavaiiban arról az első futó pillanatról hallottunk, amelyet már az örökkévalóságba vetett. Az az

élmény, amelyben az Úr részesítette a dicsőségbe való bemenetele előtt, olyan elragadtató volt, hogy alig várta a lehető leghamarabbi bejuttatás megtörténtét. Julianna még nem volt hívő. Ez az élmény azonban mély hatást gyakorolt rá. Néhány év múlva ő is bejutott az üdvösség örömeibe. Hálát adtam Istennek, hogy haldokló édesanyám szavainak nővérem is tanúja lehetett. Futó pillanás volt ez örökkévaló örömhunnakra.

Elhívátva ... szolgálni

Az Úr megkímélt, megtartott bennünket, mert célja volt velünk. Mi pedig igyekeztünk, hogy folytassuk az Ő szolgálatát. Még mindig erős vágyat éreztünk a szívünkben arra, hogy Nagy-Britanniába, különösen pedig Skóciába menjünk. 1946-ban úgy látszott, mintha végül is megvalósíthatnánk álmunkat. Mielőtt azonban megérkezhetnénk volna, férjem tudóvérzéssel kórházba került. A következő vasárnap délelőtt én állottam a szószéken, férjem helyén, hogy hirdessem Istennek népéhez való hűségét, nagyságos tetteit, amelyeket a mi életünkben vitt véghez. Intézkedéseket tettem férjem érdekében, hogy betegségeinek kezelése Svájcban történhessenek. Én is vele lehettem úgy, hogy angol nyelvtanárok és bibliaórákat tartottam a pácienseknek a szanatóriumban. Svájci tartózkodásunk alatt értesítést kaptunk arról, hogy nagy szükséget szenvednek azok a gyermekek, akik a háborút a Jó Pásztor Misszió

otthonában élték át. A munka folytatásához segítőalapokra volt szükség. Alkalmom adódott arra, hogy az Egyesült Államokba utazzam és ott egyeseket megkísérlejek érdekeikkelé tenni szervezetünk szolgálataiban. Három hónapos külföldi tartózkodás után visszatértem, és úgy találtam, hogy férjem eléggé felelősségteljes. Így elhagyhatta a szanatóriumot. Visszatértünk Budapestre, hogy folytassuk az átvák között végzett munkánkat. Volt azonban még egy sötét völgy előttünk.

Menny ... valóság

Az 1953. évben az orvosok megállapították, hogy férjemnek leukémiája van. Az Úr békességét és nagy hitet adott neki betegségére öt éven át tartó elhordozásához. Sohasem szűnt meg nagy örömmel és erővel hirdetni az evangéliumot. Engem viszont rettentően nyugtalanított a halálfelelem. Nagyon megzavart a Filippibeliekhez írott levélnek ez a verse: „Mert nekem az élet Krisztus és a meghalás nyereség” (1:21). Úgy éreztem, hogy a vers első része nagyon igaz, de egész lényem tiltakozott a vers második fele ellen. Egészen biztos voltam abban, hogy Krisztus megdicsőíti majd magát a gyógyítás csodája útján, amelyért buzgón imádkoztam. Istennek azonban nem ez volt a terve. A vég eljövételének idejére az Úr már felkészítette szívemet a férjemtől való elválásra. Késő délután egyedül voltunk a kórteremben. A többi páciens kiment a szobából, férjem a

betegek közül egyedül maradt bent, és egészen csendesen, nyugodtan feküdt az ágyán. Hirtelen egy távoli, örvendező kiáltással fordult hozzám: „Egy órán belül bekövetkezik az exodus.” Az órára pillantottam. Eppen negyed öt volt. És pontosan egy órával később férjem békésen elhagyta „a szolgálatnak ezt a házát”, és belépett mennyei otthonába. Ugyanakkor nekem abban a szent élményben lett részem, hogy teljesen szabad lettem a halálfelelemtől. Az Úr meggyógyította azt az aggodásomat, amelyről azt hittem, hogy sohasem tudom majd legyőzni. Mikor elhagytam a kórtermet, és az ajtóból visszarfordultam, hogy még egyszer, utoljára lássam a szeretett arcot, a szívem megtelt bizonyossággal. Az elválás feletti érzett fájdalom már elmúlt; a seb már begyógyult.

Menj el a te országodból

Ezután hamarosan megéreztem Istennek határozottan nyugat felé irányító vezetését. Úgy tűnt, mintha azt mondogta volna nekem is, amit Ábrahámnak mondott: „Érdej ki a te földedből, és a te rokonságod közül, ... a földre, amelyet én mutatok néked” (1. Móz. 12:1). Első lépésként csodamódon kaptam egy üllevelet az ismeretlen jövőbe. Szívem mélyén ott volt a vágy és a reménység, hogy az Úr olyan földre, olyan országba vezet majd, ahol a szeretett angol nyelven szolgálhatok, amelyre eddig másokattantottam.

Földi javaim legnagyobb részét hátrahagyva

először Svájcba mentem. Itt azoknál a barátainnál laktam, akik évekkkel előbb örömteli vendégszeretetet tanúsítottak irántam, és féjtem iránt. Itt, miközben az Angliába való utazáshoz szükséges vízumra várakoztam, lefordítottam angolra azt a könyvet, amelyet a 126. zsolttárról írtam. Azt reméltem, hogy a karácsonyt már néhány drága barátomnál tölthetem, akik tanítványaim voltak Budapesten, Angliába való kivándorlásuk előtt. Anglia azonban nem adta meg nekem az ehhez szükséges vízumot. Svájcban maradvra feszülten vártam, hogy mit tartogat számomra az Úr. Miközben döntésére várakoztam, féjtem egyik barátja eljött Londonból Zürichbe, hogy meglátogasson. Érdékelte, hogy milyen jövő vár réám nyugaton. Megdöbbenett, mikor vártatlanul azt kérdezte tőlem: „Hajlandó lenne-e Németországba menni, és ott munkálkodni az Úrért?” A kérdése készületlenül talált és ösztönösen azt feleltem rá: „Soha, soha nem tudnék elmenni Németországba.” Az Úr futó bepillantást adott a szívembe. Féltem a németektől. Nyelvik számomra a halál nyelve volt. Nem gyógyultak meg azok a sebek, amelyeket a holocaust ütött a szívemben.

Továbbra is eredménytelenül folyamodtam egy angliai beutazásra szóló vízumért. Időközben kaptam egy levelet, amelyben arra kérték, hogy találkozzam Corrie ten Boom-mal. Egyik könyvét olvastam már, és mély hatást gyakorolt rám. Abban az időben éppen Németországban, Frankfurtban volt és egy munkatársat kerestem.

24

Nagy belső feszültségek közepette elutaztam Frankfurtba, ahol senkit sem ismertem. Minután néhány értékes napot töltöttem el Corrie-val, az Úr megmutatta nekem, hogy a mi ösvényeink nem azonosak. Corrie továbbment, hogy folytassa szolgálatait, de mielőtt elutazott, kapcsolatba hozott a frankfurti élő egyházzal, és így bemutatva nekem azt a munkát, amelyet az Úr készített el a számomra... Németországban.

Ahová én nem kívántam elmenni

Fontos leckék voltak azok, amelyeket meg kellett tanulnom, mielőtt az Úr használni tudott volna Németországban. Azért, hogy tökéletessem bizonytalan német nyelvtudásomat, az Úr kapcsolatba hozott egy lutheránus lelkész feleségével, akinek az otthonához közel laktam. Vömel Elise legdrágább munkatársam lett, miközben vígyázott német nyelvtudásom fejlődésére. Azért is imádkozott, hogy Isten szabaddison fel engem arra, hogy az Ő szeretetével tudjak Németországban szolgálni. Először azonban meg kellett bocsátanom. Rá kellett eszmélnem arra, hogy Isten Bárányának vére nemcsak az Ő népéért, Izráélért omlott ki, hanem az egész világgért, így a németekért is. Elhatároztam, hogy megbocsátok. A megbocsátás mindenképp egy döntés. Minután megszületett bennem ez a döntés, elhatározás, a többi már elvégzte az Úr. Elisével való sok-sok beszélgetésünk eredményeként felfedeztük annak az Egyháznak a szépségét és valóságát, amely zsi-

25

dókból és nemzsidókból épült fel, amelyet Isten hívott ki ebből a világból. Életem második legnagyobb csodáját így Németországban tapasztaltam meg. Magyarországon megtapasztaltam azt a csodát és örvendezést, amely abból a felismerésből eredt, hogy nekem az Úr megbocsátott. Itt, Németországban megfigyeltem azt a nagy örömet, amelyben akkor van részünk, mikor mi bocsátunk meg. A Szentlélek megtöltötte a szívemet a német nép iránt való szeretettel. Éveken át azt a feladatot adta nekem, hogy éppen a németekkel osszam meg Isten szeretetének és megbocsátásának jó híreit. Bámulatos módon sok ajtó tárult ki előttem, és egy másik ajtónak kellett még megnyitnia a szolgálat új sugárútját.

„...és megadja neked szíved kérésait” (Zsolt. 37:4). Kötülbelül tizenöt évi németországi szolgálat után elkezdtem leveleket kapni volt tanítványaimtól és „lelki” leányomtól, Fischer Mariannától. Marianna meghívott, hogy látogassam meg őt és családját Amerikában. 1972-ben egy hathetes tartózkodásra jogosító vízummal a kezemben elrepültem Amerikába. Marianna sok kapcsolata úján nagyon sok meghívást kaptam. Így a hat hét túl rövidnek bizonyult. Terveket készítettem arra, hogy néhány hónap múlva megismételtem látogatásomat. Nos, az elkövetkező tíz év folyamán növekvő gyakorisággal utazgattam Németország és az Egyesült Államok között. Egészen addig, míg 1985-ben az Úr egészen világossá tette, hogy elfjött az ideje azon imádságaim beteljesedésé-

nek, hogy egy angolul beszélő országban telepedhessek le véglegesen. Mindazonáltal nem volt könnyű elhagyni Európában élő barátaimat, és egy új földön letelepedni.

Az Úr azonban továbbra is ad nekem alkalmat arra, hogy szolgáljakat végezzek az Ő ügyéért. Közben megosztom a holocaust folyamán szerzett gazdag élményeimet, egyúttal arról is bizonyosságot tehetek, hogy az Úr mindig megadja az erőt, mikor szükség van rá. Persze azt, amire holnap lesz szükségünk, azt nem adja meg ma. Az Úr elvárja tőlünk, hogy bízzunk Benne. Mikor pedig eljön a próba órája, akkor Ő is mindig velünk van. Az Úr sohasem késik. Ha valaki csak néhány perccel előbb azt mondotta volna nekem, hogy egy kegyetlen náci megragad majd engem és elvezet a biztos halálba, halálra rémültem volna. Mikor azonban az ellenség megragadott engem, akkor Jézus is ott volt, velem volt. Jézusnak ez a jelenléte olyan békeséget hozott a szívembe, amilyet azelőtt sohasem tapasztaltam meg. Mindig számíthatunk arra az Úrra, aki új életet ad nekünk, mikor elfogadjuk Őt személyes Megváltónknak, hogy hűségesen megtartson bennünket és világosságokként használjon e világ sötétségében. Vajon Ő a Te Urad is?

Ha ez a könyv megérintette a szívedet, kérlek add tovább. Az Úr áldjon meg Téged.

Médi

124. zsoltár

Ha nem az Úr az, aki velünk volt, így szóljon
Izráel,

Ha nem az Úr az, aki velünk volt, mikor ránk
támadtak az emberek:

Akkor elevenen nyeltek volna el minket, amint
felgerjedt haragjok ellenünk;

Akkor elborítottak volna minket a vizek, patak
futott volna át feletünk;

Akkor átfutottak volna rajtunk a felbőszült vi-
zek.

Áldott az Úr, aki nem adott minket fogaik
prédájául!

Lelkünk megszabadult, mint a madár, a mada-
rásznak töréből. A tőr elszakadt, mi pedig
megszabadultunk.

A mi segítségünk az Úr nevében van, aki te-
remtette az eget és földet.